

AUTOR:	Mgr. Veronika Bajgarová	ZNÁČKA:	VY_32_INOVACE_08_CJL_08
OBOR STUDIA:	Gastronomie, Cestovní ruch	ROČNÍK:	1., 3., 4.
PŘEDMĚT:	Ceský jazyk a literatura	VYTVORENO:	březen 2013
TEMATICKÝ OKRUH:	Literatura od starověku po romantismus		
NÁZEV:	Renesance a humanismus, představitelé italské renesance		
ANOTACE, METODICKÝ POKYN:	<p>Výukový materiál je vytvořen zejména pro žáky 1. ročníku dálkového nástavbového studia oboru Management v gastronomii. Žákům 3. a 4. ročníku oboru Cestovní ruch slouží k zopakování učiva a ověření úrovně osvojení poznatků daného tématu, a to formou samostatné práce. Soubor obsahuje výkladový materiál k tématu Renesance a humanismus, představitelé italské renesance, který je zpřístupněn žákům formou e-learningu.</p> <p>Žák se pod svým uživatelským jménem a heslem (jež mu je přiděleno) přihlásí do výukového prostředí http://moodle.ssss.cz. Pod názvem konkrétního vyučujícího a příslušného předmětu vyhledá nabídku kurzů, které mu jsou zpřístupněny.</p> <p>Zadaný kurz obsahuje materiál, jež má žák prostudovat. Učivo je doplněno obrázky, citacemi úryvků z literárních děl, v závěru jsou úkoly, které žák samostatně vypracuje. Kurz obsahuje opakovací test, který prověří získané vědomosti a znalosti. Jeho spuštění řídí konkrétní vyučující. Ten nastaví pravidla, za kterých je možné test absolvovat (prostředí, čas, četnost opakování, hodnocení).</p>		
ODKAZY A CITACE:	<p>POLÁŠKOVÁ, Taťána, Dagmar MILOTOVÁ a Zuzana DVOŘÁKOVÁ. Literatura: přehled středoškolského učiva. Třebíč: Petra Velanová, 2005. ISBN 80-902571-4-3.</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sandro_Botticelli_-_La_nascita_di_Venere_-_Google_Art_Project_-_edited.jpg</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Michelangelos_David.jpg</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Leonardo_da_Vinci_(1452-1519)_-_The_Last_Supper_(1495-1498).jpg</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lady_with_an_Ermine.jpg</p> <p>http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mona_Lisa.jpeg?uselang=cs</p>		

Renesance a humanismus

Renesance

- ◆ Je myšlenkový a umělecký směr, který vznikl počátkem **14. století** v **Itálii**. Během 15. – 17. století se rozšířil do celé Evropy.
- ◆ Slovo znamená **obnovení, znovuzrození** (z franc. slova „renaissance“).
- ◆ Svůj vzor spatřuje v **antické kultuře** (doba starověkého Řecka a Říma).
- ◆ Důraz je kladen na poznání a vzdělání.
- ◆ Rozvíjí se přírodní vědy a vědy o člověku.
- ◆ Toto hnutí se rozvinulo v důsledku mimořádně rychlého hospodářského **rozvoje měst**, zejména severoitalských a středoitalských (Janov, Benátky, Florencie, Milán aj.), která zbohatla zejména díky **zámořskému obchodu**.

Humanismus

- ◆ Myšlenkové hnutí, ve kterém je kladen důraz na svobodný rozvoj lidské existence.
- ◆ Dříve veškeré myšlenkové hnutí směřovalo k poznání boha, nyní se vše upínalo k poznání člověka (z latiny humanus – lidský).
- ◆ První průkopníci nového názoru na svět, tzv. **humanisté**, se obracejí do antiky – **studují antické autory**, obdivují a používají starou latinu (vzorem jim byla latina řečníka Cicera), zároveň **tvoří v národních jazycích**.
- ◆ V umění se humanisté obracejí ke **kráse lidského těla** (místo zobrazování světců v nařasených rouchách) a **k přírodě**.

Renesance v umění

Byla to doba velkých vynálezů a objevů. Významný byl **vynález knihtisku** (asi kolem roku 1450) Němcem **Johannem Gutenbergem**.

Italské malířství

- ◆ **Sandro Botticelli** (2. polovina 15. století) – florentinský malíř, jehož obraz *Zrození Venuše* se během posledních sta let stalo jedním z nejslavnějších pláten světa.

Zrození Venuše, autor Sandro Botticelli

- ◆ **Michalangelo Buonarroti** (přelom 15. a 16. století) – geniální malíř a sochař, který nebyl-li spokojen se svým dílem, sám jej poškodil, nebo zničil. Toužil po dokonalosti, jeho sochy *Mojžíše* a *Davida* mu zajistily nesmrtelnost. Podílel se na výzdobě *Sixtinské kaple* ve Vatikánu, byl tvůrcem kopule *Baziliky sv. Petra v Římě*.

Socha Davida, autor
Michalangelo Buonarroti

- ◆ **Leonardo da Vinci** – génius své doby, byl velmi nadaný v několika směrech – v malířství, sochařství, stavitelství, vynikající vědec a konstruktér. K jeho nejznámějším dílům patří obrazy vystavované po celém světě: *Mona Lisa* v pařížském Louvru, *Poslední večeře* v italském Miláně, *Dáma s hranostajem* v polském Krakově.

Poslední večeře, autor Leonardo da Vinci

Mona Lisa, autor Leonardo da Vinci

Dáma s hranostajem, autor Leonardo da Vinci

Představitelé italské renesance

Dante Alighieri (1265 – 1321)

- ◆ Narozen ve Florencii, jeden z nejvýznamnějších italských básníků.
- ◆ Je autorem duchovního eposu **Božská komedie**.
 - ◆ Epos je psán v italštině; je to alegorická (alegorie – jinotaj) básnická skladba, hlavním motivem je pouť člověka za Bohem, za vírou, za spásou.
 - ◆ Hrdinou je samotný básník, který zabloudí v temném lese (symbol hříchu); zde jej ohrožují tři šelmy představující tři lidské vlastnosti (pardál - rozmařilost, lev - pýcha, vlčice - lakota).
 - ◆ Na pomoc mu přichází básník Vergilius (antický básník, jehož poslala Danteho zemřelá milenka Beatrice), který se pak stane jeho průvodcem.
 - ◆ Básník pak prochází záhrobními říši - Peklem, Očistcem a Rájem. Vergilius (symbol rozumu) jej doprovází Peklem a Očistcem. Do Ráje však Vergilius nesmí, je pohan, a proto se básníka ujímá samotná Beatrice (jako symbol naprosté dokonalosti) a spolu putují po Ráji.

Giovanni Boccaccio (1313 – 1375)

- ◆ Žil ve Florencii, básník a prozaik, považován za zakladatele moderní italské prózy. Přátelil se s Petrarcou.
- ◆ Autorem sbírky novel **Dekameron**.
 - ◆ Je to soubor 100 novel (10 x 10 příběhů), vyprávěných během 10 dnů deseti mladými lidmi – 7 urozenými ženami a 3 šlechtici, kteří pocházejí z Florencie a utíkají na venkov před morem. Cestou si vypravují příběhy.
 - ◆ Velkou část novel tvoří příběhy o lásce. Autor své hrdiny neodsuzuje, s humorem i ironií odhaluje a zobrazuje lidské slabosti.
 - ◆ První překlad asi 11 novel do češtiny provedl Hynek z Poděbrad v 2. polovině 15. století.

Francesco Petrarca (1304 – 1374)

- ◆ Přestože byl knězem, byl považován za jednoho z nejlepších básníků milostné poezie.
- ◆ Dopisoval si s Karlem IV. a navštívil Čechy.
- ◆ Je autorem milostných sonetů **Sonety Laure**, věnované jedné ženě jménem Laura de Noves, což byla Petrarцова platonická láska, která mu po 21 letech nenaplněného vztahu zemřela na mor. Celkem jí věnoval 100 sonetů.

Marco Polo (1254 – 1324)

- ◆ Benátský šlechtic, obchodník a cestovatel.
- ◆ Suchozemskou cestou se dostal do Číny, kde se stal úředníkem. Sloužil na dvoře mongolského panovníka a čínského císaře – chána Kublaje v letech 1275-1292.
- ◆ Po návratu do Benátek byl díky účasti v jedné bitvě zajat a v janovském vězení nadiktoval své paměti, později vyšly pod názvem **Milion**.
 - ◆ Paměti obsahují jeho zážitky z cest po Orientu, poznatky o všedním životě, kultuře a zvycích zdejších národů.

Úkoly

1. **Přečtěte si ukázkou z čítanky** (Sochrová, Marie: Čítanka I. k literatuře v kostce. Fragment, Praha 2008) na str. 80 - 81, z díla **Dekameron**, autor **Giovanni Boccaccio**. Vypracujte následující úkoly.
 - a) Kterou společenskou vrstvu autor zachycuje?
 - b) Pokuste se charakterizovat hlavní postavy.
2. **Zopakujte si pojmy** (z učiva k tématu Literární pojmy, ústní lidová slovesnost): **sonet, epos, novela, alegorie**.

Test 09 - Renaissance a humanismus, představitelé italské renesance (12 otázek)

Úloha 1

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Ve kterém století vzniká renesance?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. 15. století
- ☐ b. 12. století
- ☐ c. 14. století
- ☐ d. 13. století

Úloha 2

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Co znamená slovo renesance?

Odpověď:

Úloha 3

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Které město je považováno za kolébku renesance?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Barcelona
- ☐ b. Paříž
- ☐ c. Florencie
- ☐ d. Toledo

Úloha 4

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jak se nazývá myšlenkové hnutí, založené na svobodném rozvoji lidské existence?

Odpověď:

Úloha 5

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Kdo nepatří do skupiny renesančních malířů?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Leonardo da Vinci
- ☐ b. Michelangelo Buonarroti
- ☐ c. Petr Pavel Rubens
- ☐ d. Rafael Santi

Úloha 6

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

[Upravit úlohu](#)

K uvedeným umělcům přiřadte jejich díla.

Leonardo da Vinci

Michalangelo Buonarroti

Sandro Botticelli

Vyberte...

Dáma s hranostajem
socha Davida
Zrození Venuše

Vyberte...

Úloha 7

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

[Upravit úlohu](#)

Kdo je autorem Božské komedie?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. William Shakespeare
- ☐ b. Dante Alighieri
- ☐ c. Giovanni Boccaccio
- ☐ d. Francesco Petrarca

Úloha 8

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

[Upravit úlohu](#)

Kolik novel obsahuje Dekameron?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. 10
- ☐ b. 10 000
- ☐ c. 1 000
- ☐ d. 100

Úloha 9

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

[Upravit úlohu](#)

Kdo přeložil poprvé několik novel z Dekameronu do češtiny?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Jiří z Poděbrad
- ☐ b. Jaroslav Vrchlický
- ☐ c. Josef Václav Sládek
- ☐ d. Hynek z Poděbrad

Úloha 10

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

[Upravit úlohu](#)

Francesco Petrarca navštívil Čechy a dopisoval si s římským králem a císařem Karlem IV.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
- ☐ Nepravda

Úloha 11

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

 [Upravit úlohu](#)

Jak se nazývají paměti, které vydal obchodník a cestovatel Marco Polo?

Odpověď:

Úloha 12

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vlajčkou

 [Upravit úlohu](#)

Novela je prozaický žánr, který má kratší rozsah a překvapivý závěr.

Vyberte jednu z nabízených možností:

☐ Pravda

☐ Nepravda